

Eser Tanıtımı-İnceleme

“Rotamız Sağlık” Radyo ve Podcast Programı

“Our Route Is Health” Radio and Podcast

Göknıl Çavuş Konak^{ID}*Uzman Dr., Gaziantep İslahiye İlçe Sağlık Müdürlüğü, Gaziantep, Türkiye*

Öz

Topluma yönelik sağlık eğitimi halk sağlığı alanının önemli odak noktalarından biridir. Bireylerin sağlık okuryazarlığının artırılmasında rolü olan geleneksel ve dijital medya kanallarında sağlık konulu pek çok bilgilendirme yapılmaktadır. Özellikle dijital medya araçları ve sosyal medyada denetim mekanizmalarının zayıf olması, bilimsel olarak yanlış ve güncel olmayan birtakım içeriklerin yayılmasına sebep olmaktadır. Bu bağlamda güçlü bir içerik denetiminden geçmiş ve sağlığın sosyal belirleyicileri ile koruyucu sağlık vurgusu temelinde zenginleştirilmiş yayın içerikleri önemli bir değer kazanmaktadır. Bu incelemede, Ege Üniversitesi bünyesindeki Radyo Ege Kampüs'te 2024 - 2026 yılları arasında yayımlanan, yürütücülüğü bir halk sağlığı profesyoneli tarafından gerçekleştirilen “Rotamız Sağlık” programının tanıtılması ve sağlık iletişimi açısından değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Hem geleneksel radyo yayını hem de dijital podcast platformları aracılığıyla çok kanallı bir erişim modeli sunan program kapsamında; kronik hastalıklar, dijital sağlık okuryazarlığı ve tütün kontrolü gibi kritik halk sağlığı konuları ele alınmıştır. Toplam 60 bölümden oluşan bu çalışma, kanıta dayalı tıbbi bilgiyi geniş kitlelere ulaştırması bakımından önem taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: radyo, podcast, sağlık eğitimi

Abstract

Health education tailored for the public constitutes one of the core focus areas of public health. Numerous health-related briefings are conducted across traditional and digital media channels, both of which play a pivotal role in enhancing individual health literacy. However, the weak oversight mechanisms within digital media tools particularly social media foster the dissemination of scientifically inaccurate and outdated content. Within this context, broadcast content that undergoes rigorous internal review and is enriched through the lenses of social determinants of health and preventive care gains substantial value. This study aims to introduce and evaluate the “Rotamız Sağlık” (Our Route is Health) program, which was broadcast between 2024 and 2026 on Radio Ege Kampus within Ege University, under the coordination of a public health professional, from the perspective of health communication. Offering a multi-channel access model through both traditional radio broadcasting and digital podcast platforms, the program addressed critical public health topics such as chronic diseases, digital health literacy, and tobacco control. Consisting of 60 episodes in total, this study holds significant importance in delivering evidence-based medical knowledge to wide audiences.

Keywords: radio, podcasts, health education.

Geliş Tarihi / Received: 23.06.2026 Kabul Tarihi / Accepted: 13.07.2026 Yayın Tarihi / Published: 02.09.2026

Sorumlu Yazar / Correspondence: Göknıl Çavuş Konak Eposta: goknillcavus@gmail.com

Sorumlu Editör / Handling Editor: Nuray Özgülnar

Atıf için / Suggested Citation: Çavuş Konak, G. (2026). Rotamız Sağlık” Radyo ve Podcast Programı .*Sosyal Bilimler ve Sağlık Bülteni (SoSa)*, YAZ(19), 71-75.

Giriş

Günümüzde küresel ölçekte yaşanan dijitalleşme süreci, toplumun sağlık algısı ve sağlık okuryazarlığı üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Nitekim son yıllarda, özellikle sosyal medya mecralarında yayılan yanlış ve bilimsel dayanaktan yoksun bilgilerin yol açtığı infodemi kavramı literatürde sıkça vurgulanmaktadır. Bu ekosistemde, kanıta dayalı ve doğru tıbbi bilginin yayılmasında halk sağlığı disiplinine önemli sorumluluklar düşmekte, ancak bilgi kirliliğiyle mücadele süreçlerinde çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Toplumsal farkındalığın artırılmasında yenilikçi sağlık eğitimi yöntemlerinin sürece dahil edilmesi önem arz etmekte olup, podcast yayınları da bu yöntemlerin güncel ve etkili bir boyutunu oluşturmaktadır.

Bu inceleme, yapımcılığı ve sunuculuğu bir halk sağlığı profesyoneli bir hekim tarafından üstlenilen “Rotamız Sağlık” adlı radyo ve podcast programının toplumda medya ve dijital sağlık okuryazarlığının artırılmasındaki rolünü değerlendirmekte ve bu tür içeriklerin yaygınlaşması için programın öncü bir rol model olmasını hedeflemektedir.

Rotamız Sağlık programı 2024 yılının mart ayında Ege Üniversitesinin radyosu bünyesinde yayın hayatına başlamıştır. Program kayıtları Radyo Ege Kampüs stüdyolarında gerçekleştirilmiştir (Şekil 1). Haziran 2026 itibarıyla son bölümünü yayınlamış olan program, toplam 60 bölümlük geniş bir arşive sahiptir. Başlangıçta radyo programı olarak planlanan yayınların, gerekli izinler alınarak arşiv kayıtlarının podcast mecralarında da paylaşılmasıyla birlikte programın eriştiği kitle genişletilmiştir. Programda yayınlar konsept olarak konuklu ve konuksuz yayınlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Konuklu programlar arşivin çoğunluğunu oluşturmaktadır.

Şekil 1. Radyo Ege Kampüs stüdyoları.

Medya platformlarında sağlık temalı çok sayıda içerik bulunmasına karşın, “Rotamız Sağlık” programının temel ayırt edici niteliği, konuları bütüncül bir halk sağlığı perspektifiyle ele almasıdır.

Halk sağlığı disiplini, pek çok sağlık konusu ve sorununun farklı bir açıdan görülmesini sağlar. Elbette söz konusu toplum sağlığı olunca, daha sık görülen ve toplumun büyük bir kesimini ilgilendiren sağlık konuları önceliklendirilir. Dolayısıyla obezite, fiziksel aktivite, tütün kontrolü, çevre ve gezegen sağlığı, mental sağlık gibi konular Rotamız Sağlık programının belkemiğini oluşturan temalar olmuştur. Ancak örneğin, Nadir Hastalıklar Günü kapsamında bir çocuk romatoloji uzmanının konuk edildiği yayında, hastalığın klinik seyrinden ziyade nadir hastalıklarda sağlık hakkına erişim, akraba evlilikleri gibi toplumsal belirleyiciler ve koruyucu sağlık yaklaşımları tartışılmıştır. Bu bütüncül ve hak temelli yaklaşım, programı ana akım medya kaynaklarındaki diğer sağlık içeriklerinden ayıran temel unsur olarak değerlendirilmektedir.

Halk sağlığı uzmanlık eğitiminde sağlık eğitiminin teorik temelleri öğretilmekte ve farklı davranışsal modeller üzerinden müdahale programları geliştirme becerisi kazandırılmaktadır. Rotamız Sağlık programının yapımcısının alandan gelen bir profesyonel olması teorik altyapının yayın içeriklerine sistematik bir biçimde entegre edilmesini sağlamıştır. Bu doğrultuda, koruyucu sağlık davranışlarını açıklamada sıklıkla kullanılan Sağlık İnanç Modelinin bileşenleri, program bölümlerinin kurgulanmasında temel bir analiz çerçevesi olarak kullanılmıştır (Özvarış, 2011). Modele dayalı içerik tasarımını somutlaştırmak adına, program kapsamında gerçekleştirilebilecek meme kanseri farkındalığı temalı bir yayın, yapılandırılmış bir biçimde şu şekilde örneklendirilebilir:

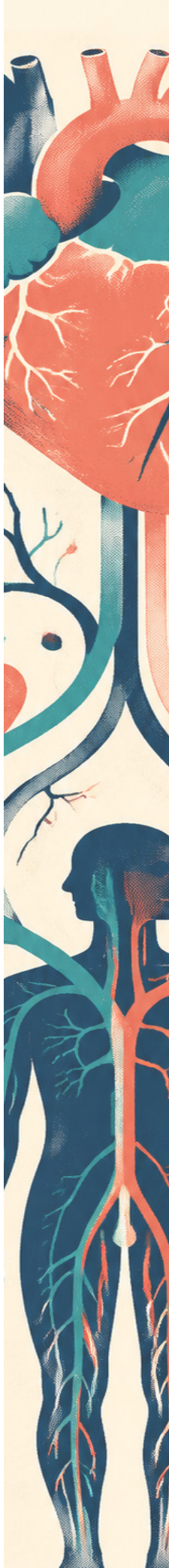
- Algılanan duyarlılık bileşeni; toplumdaki özellikle de kadın cinsiyette herkesin risk altında olduğunu vurgulamak için “Meme kanseri her 8 kadından birinde görülebilen, hepimizi yakından ilgilendiren bir halk sağlığı sorunudur.” ifadesi,
- Algılanan ciddiyet bileşeni; hastalığın geç tanı veya tedavi almasının sonuçlarını vurgulamak için “Meme kanseri, ihmal edildiğinde hem tedavi sürecini zorlaştırmakta hem de yaşam kalitesini ve süresini ciddi şekilde tehdit etmektedir.” ifadesi,
- Algılanan fayda bileşeni; koruyucu davranışın önemini vurgulamak için, “Ayda sadece 10 dakikanızı ayırarak yapacağınız kendi kendine meme muayenesi ve düzenli mamografi taramaları, kanseri henüz başlangıç aşamasındayken yakalamanızı ve böylelikle hayata sağlıklı tutunmanızı sağlar.” ifadesi,
- Algılanan engeller bileşeni; bireyin zihnindeki olası engellerin önüne geçmek için, “Tarama süreçlerinin acılı veya çok zaman alıcı olduğuna dair önyargıların aksine, KETEM’lerde yapılan ücretsiz mamografi işlemleri son derece hızlı, konforlu ve kolayca erişilebilirdir.” ifadesi,
- Eyleme geçirme bileşeni için “Bu programı dinlediğiniz gün, takviminize her ay düzenli yapacağınız meme muayenesi için küçük bir hatırlatıcı not ekleyerek sağlığınıza için ilk adımı bugün atabilirsiniz.” ifadesi,
- Özyeterlilik bileşeni için ise kişiye yeterli olduğunu hissettiren ifadeler, destekleyici ve beceri kazandırmaya yönelik mesajlar yayının bütününe homojen bir şekilde dahil edilebilir.

Halka yönelik bir sağlık eğitimi aracı olan Rotamız Sağlık programının ilk akademik paylaşımı ise, Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) tarafından 2025 yılında düzenlenen ulusal kongrede sözlü bildiri olarak gerçekleştirilmiştir. Bildiri

kitabında “Sağlık Eğitiminde Yeni Bir Araç Olarak Podcast: Rotamız Sağlık Örneği” başlığıyla yer almaktadır (Çavuş Konak & Durusoy, 2025). Program kayıtlarını podcast olarak da yayınlamanın en önemli metodolojik avantajlarından biri, Creators for Spotify platformu üzerinden dinleyici demografisi, coğrafi dağılım ve erişim istatistikleri gibi verilerin anlık olarak izlenebilmesidir. Nitekim bahsi geçen bildiride de programın ilgili dönemine ait dinlenme sayıları ve hedef kitle profili analiz edilmiştir. Dijital platformlar tarafından sağlanan bu analitik veriler, halk sağlığı eğitimlerinin etkinliğini ve toplumun hangi sağlık konularına daha fazla ilgi gösterdiğini (ihtiyaç analizini) belirlemek açısından kritik bir değerlendirme aracı sunmaktadır. Haziran 2026 itibarıyla program tüm bölümleriyle 5850 dinlenmeye ulaşmıştır. Platformun yıllık analiz raporlarında, programın kendi kategorisinde dinleyiciler tarafından öncelikli tercih edilen içerikler arasında yer aldığı tespit edilmiştir (Şekil 2). Programın yayın hayatı tamamlanmış olsa da dijital arşiv niteliği sayesinde dinlenme sayıları kararlı bir artış eğilimini sürdürmeye devam etmektedir.

Şekil 2. Creators for Spotify uygulaması, yayıncılara özel değerlendirme analizleri, 2025.

Sonuç olarak, Rotamız Sağlık programı, ilk bölümünden son bölümüne, yapımcılığı, moderasyonu ve içerik hazırlanması bağlamında bir halk sağlığı profesyoneli tarafından yürütülmüş sınırlı sayıdaki işten biri olarak gösterilebilir. Bu durum, yayınlarda koruyucu sağlık perspektifinin ve birinci basamak sağlık hizmetlerine yönelik bilgilendirmelerin kanıta dayalı ve yoğun bir şekilde yer almasını sağlamıştır. Programın tüm bölümleri Spotify ve Apple Podcasts başta olmak üzere küresel podcast platformlarında “Rotamız Sağlık” adıyla yer almaktadır. Aynı zamanda Radyo Ege Kampüsün YouTube kanalında da arşiv olarak bulunmaktadır. Bu eser tanıtımının, halk sağlığı alanında yenilikçi ve çok kanallı sağlık eğitimi modellerinin yaygınlaşmasına katkı sunması, gelecekteki benzer dijital sağlık iletişimi çalışmalarına rehberlik etmesi ve kanıta dayalı bilginin kitlelere ulaştırılmasındaki rolü açısından önem taşıdığı öngörülmektedir.

Eser künye bilgisi:

Eser Adı: Rotamız Sağlık

Yapımcı/Sunucu: Göknıl ÇAVUŞ KONAK

Yayıncı: Radyo Ege Kampüs

Yayın Dönemi: Mart 2024 - Haziran 2026

Bölüm Sayısı: 60

Erişim Kanalları: Radyo Ege Kampüs, Spotify, Apple Podcasts, YouTube

Kaynaklar:

Çavuş Konak, G., Durusoy, R. (2025). Sağlık Eğitiminde Yeni Bir Araç Olarak Podcast: Rotamız Sağlık Örneği. 9. Uluslararası 27. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Kongre Bildiri Kitabı, 455.

Özvarış, Ş. B. (2011). Sağlık Eğitimi ve Sağlığı Geliştirme. Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı Yayınları, 46 – 48.